

Selection Massal vs klonen: wat is het verschil?

Bron: Decanter – Vicky Denig ([link](#))

Zoals bij alles komt ook bij wijnstokken er definitief een einde aan de levensduur. Wanneer het echter tijd is om te herplanten, hebben wijnmakers twee keuzes: jonge wijnstokken kopen bij een kwekerij, of een massale selectie nastreven.

Stephen Skelton legt uit dat bij de aankoop van wijnstokken het hout dat voor deze planten wordt verkregen, wordt gecreëerd in ‘moedertuinen’, die worden beplant met gecertificeerde klonen van individuele variëteiten, en vervolgens worden geënt op geschikte onderstammen.

Echter, met massale selectie deelt Skelton dat in plaats van klonen te kopen, telers in plaats daarvan dode wijnstokken vervangen door stekken verzameld van oude wijngaarden die oorspronkelijk werden verbouwd vóór de dagen van klonale aanplant. Door deze route te volgen, zijn wijnmakers niet alleen in staat om niet-producerende wijngaarden te herbeplanten, maar kunnen ze ook de klonale variatie behouden die te vinden is in oudere – en over het algemeen succesvolle – wijngaarden.

‘Massale selectie en klonen zijn twee verschillende benaderingen voor het vermeerderen van wijnstokken’, zegt Matt Courtney, wijnmaker bij Arista Winery in Sonoma. Courtney beschrijft massale selectie als een eeuwenoude, traditionele methode waarbij stekken worden genomen uit een breed scala van de gezondste en meest wenselijke wijnstokken in een wijngaard. ‘Deze stekken worden vervolgens vermeerderd om nieuwe wijnstokken te creëren, die helpen de genetische diversiteit binnen de wijngaard te behouden, omdat elke wijnstok enigszins andere kenmerken kan hebben’, zegt hij.

Virginie Joly, wijnmaker van de tweede generatie en algemeen directeur van Famille Joly in de Loire-vallei, gaat hier verder op in en stelt dat massale selectie meestal het gebruik van stekken van meer dan 200 verschillende wijnstokken uit één of meerdere percelen omvat, om zo een diversiteit aan hout tussen de wijnstokken te hebben. 'Sommige van deze planten zijn 'vroeg vogels', andere 'laatbloeiërs' en sommige zijn beter bestand tegen één type ziekte', legt ze uit. Joly merkt ook op dat deze differentiatie van stekken ook verschillende aromaten en smaken op tafel kan brengen, dankzij de grote diversiteit tussen de wijnstoksoorten.

Virginie Joly. Credit: Famille Joly

'Bij klonen is er een selectieproces voor misschien 20 of 30 wijnstokken, en de criteria zijn doorgaans gebaseerd op het volume dat elke wijnstok produceert, zonder veel aandacht voor de kwaliteit. Zo verminder je de plantendiversiteit enorm, wat kan resulteren in minder complexiteit in de wijnstok.', zegt Joly. Courtney bouwt hierop voort en stelt dat klonen het selecteren van een enkele wijnstok met gewenste eigenschappen inhoudt en deze repliceert, wat op zijn beurt een wijngaard creëert met een consistente genetische identiteit met de oorspronkelijke wijnstok.

Courtney merkt op dat massale selectie verschillende voordelen heeft, waarvan er vele voortkomen uit een bredere genetische basis. 'Dit kan leiden tot een grotere veerkracht tegen ziekten en veranderingen in het milieu', zegt hij, waarbij hij bovendien benadrukt dat de variatie in wijnstokkenmerken ook kan bijdragen aan complexere en genuanceerdere wijnen. Joly is het daarmee eens en stelt dat de gevarieerde typiciteiten van de wijnstokken

uiteindelijk leiden tot complexere en interessantere eindwijnen. 'Het is net een klaslokaal met kinderen: je hebt de serieuze student, de clown van de klas, de minder academisch ingestelde mensen, en samen vormen ze een levendige gemeenschap', zegt ze. Ten slotte merkt Courtney op dat wijnstokken die door massale selectie zijn vermeerderd, in de loop van de tijd beter kunnen worden aangepast aan het specifieke microklimaat van de wijngaard waarin ze zijn geplant – een bijzonder voordeel in een tijdperk van inconsistente klimaatomstandigheden.

Aan de andere kant legt Courtney uit dat de grotere variabiliteit in de prestaties van de wijnstokken en de rijpingstijden het wijngaardbeheer moeilijker kunnen maken. 'Deze methode kan ook leiden tot onvoorspelbaarheid in termen van druivenkwaliteit en -opbrengst, die mogelijk minder consistent zijn vergeleken met het gebruik van klonen', zegt hij, waarbij hij de consistentie van klonen omschrijft als een betrouwbaar voordeel.

Courtney stelt dat klonen uniformiteit bieden in de kenmerken van de wijnstok, zoals rijpingstijd, besgrootte en smaakprofiel, wat het beheer van de wijngaard vereenvoudigt, en noemt ook voorspelbare opbrengsten en druivenkwaliteit als voordeel – vooral voor degenen die op zoek zijn naar een consistente wijnproductie jaar na jaar. Joly is het daarmee eens en vindt dat de uniforme rijpingstijd de oogst gemakkelijker kan maken, hoewel deze mogelijkheid een deel van de geest van wat de cépage is, teloorgaat. 'Dat gezegd hebbende, denk ik dat er tegenwoordig wat zorgvuldiger wordt omgegaan met klonale selectie, maar het zal nog steeds nooit zo complex zijn als wat de natuur kan doen', bevestigt ze.

Bovendien merkt Courtney op dat de voordelen van de uniformiteit van het klonen ook de ondergang van een wijngaard kunnen zijn. 'Klonen vermindert de genetische diversiteit, wat een wijngaard kwetsbaarder kan maken voor ziekten of veranderingen in het milieu', legt hij uit, waarbij hij stelt dat wijnen gemaakt van gekloonde wijnstokken mogelijk ook de complexiteit missen die kan worden bereikt door massale selectie. Voor Joly zijn er eenvoudigweg geen nadelen aan massale selectie: 'Je moet je tijdens de oogst aanpassen omdat het groeiseizoen van elke plant niet uniform is, maar zo is wijn!'

Matt Courtney. Credit: Arista Winery

Over het algemeen onthult Courtney dat hij de voorkeur geeft aan massale selectie. Hij haalt de wijngaard van Arista aan, die werd beplant met 100% massaselectie plantmateriaal afkomstig van de favoriete wijngaarden van het team in de Russian River Valley, die oorspronkelijk ook waren beplant met massale selecties uit de Bourgogne die vóór de 19e eeuw in Californië arriveerden.

'Deze selecties hebben de tand des tijds doorstaan en hebben zich vele malen bewezen als toppresterders in ons terroir', zegt hij, waarbij hij stelt dat het erg moeilijk zou zijn om een scenario voor te stellen waarin dit soort complexiteit en biodiversiteit opnieuw zou kunnen worden gecreëerd. in een wijngaard die is beplant met klonen. Voor Joly is het antwoord simpel: 'Om alle bovengenoemde redenen ben ik absoluut vóór massale selectie!'